

LES PERSONES AMB DIVERSITAT FUNCIONAL

DISCAPACITATS I DIVERSITATS

Al llarg del temps, el terme **“discapacitat”** ha variat i actualment està més acceptat el concepte de **diversitat funcional**, que és més inclusiu i menys pejoratiu.

LA DIVERSITAT FUNCIONAL

La diversitat funcional es refereix a un **estat de funcionament** que implica **limitacions** en les **habilitats adaptatives** de la persona (facultats físiques o cognitives) que obstaculitzen el **desenvolupament normal** de l'activitat diària.

En l'actualitat, es considera el resultat d'un conjunt de condicions que estan influenciades per **factors contextuals**, ja siguin **ambientals** o **personals**.

TIPUS DE DIVERSITAT FUNCIONAL

La classificació que permet un tractament més adequat de les diferents diversitats, s'estableix a partir de les estructures o funcions corporals afectades.

- **Persones amb diversitat funcional intel·lectual**
- **Persones amb diversitat funcional física**
- **Persones amb diversitat funcional sensorial**

DIVERSITAT FUNCIONAL INTEL. LECTUAL

PERSONES AMB DIVERSITAT FUNCIONAL INTEL. LECTUAL

La diversitat funcional intel·lectual es caracteritza per **limitacions significatives en el funcionament intel·lectual i la conducta adaptativa**. Aquesta diversitat s'origina abans dels 18 anys. (AAIDD, 2010)

D'aquesta definició es desprèn que les limitacions s'originen en 2 components:

- **El funcionament intel·lectual (QI)**
- **La conducta adaptativa**

CLASSIFICACIÓ DE LA DIVERSITAT FUNCIONAL INTEL. LECTUAL

No es pot entendre la classificació de la diversitat funcional intel·lectual com un encasellament de la persona, sinó com una ajuda per a sistematitzar la informació i entendre-la millor.

Es consideren dos criteris:

- **Segons el grau d'afectació**
- **Segons els suports que necessita la persona.**

CLASSIFICACIÓ DE LA DIVERSITAT FUNCIONAL INTEL. LECTUAL

• Segons el grau d'afectació:

- **Profunda: QI < 25.** Probablement no parlarà ni pot aprendre a tenir cura de si mateix. Necessita un entorn altament estructurat, amb ajuda i supervisió constant.

- **Greu: QI 25-35.** No existeix capacitat de raonament ni abstracció. Habilitat comunicativa poc desenvolupada. Reconeix el seu nom i el dels més reunits. Pot arribar a comprendre l'espai-temps. Un cert grau d'autonomia en AVD. Sense consciència del perill. Pot fer tasques simples amb vigilància.

CLASSIFICACIÓ DE LA DIVERSITAT FUNCIONAL

- **Segons el grau d'afectació:**

- **Moderada: QI 36-51.** Capacitat d'atenció, memòria i comprensió deficientes, però pot resoldre qüestions pràctiques. Vocabulari pobre. Pot aprendre hàbits bàsics (alimentació, vestir-se, higiene), desplaçar-se a llocs coneguts. Pot fer treball amb supervisió (tallers protegits).

- **Lleu (borderline): QI 52-83.** Mostra errors en la parla i en l'escriptura. A nivell de conducta adaptativa, és més lent però amb temps i paciència pot aconseguir el seu nivell.

CLASSIFICACIÓ DE LA DIVERSITAT FUNCIONAL

- **Segons els suports que necessita:**

- Persones amb necessitats de suport generalitzat
- Persones amb necessitats de suport extens
- Persones amb necessitats de suport limitat
- Persones amb necessitats de suport intermitent

PERSONES AMB NECESSITATS DE SUPORT GENERALITZAT

Persones que necessiten **suport d'intensitat elevada constant i contínua** en diferents contextos, per a tota la vida.

Exemple:

Mario és un senyor que presenta limitacions en totes les AVD. Viu amb la seva germana i un cuidador les 24h. La seva dependència és total: necessita ajuda per a vestir-se, dutxar-se, menjar, comunicar-se, prendre la medicació. La seva germana s'està plantejant portar-ho a una residència, on li puguin oferir un suport generalitzat.

PERSONES AMB NECESSITATS DE SUPORT EXTENS

Persones que necessiten un **suport regular i sense limitacions**. Per exemple, diàriament, en alguns contextos i durant tot el temps.

Exemple:

Petra és una noia de 19 anys amb Síndrome de Down que necessita ajuda en algunes AVD com a la dutxa, l'alimentació i el vestir, que necessita que la supervisin per a realitzar-les correctament.

PERSONES AMB NECESSITATS DE SUPORT LIMITAT

Persones que requereixen **suports intensius i de manera contínua durant un temps determinat o limitat**. Aquests suports solen donar-se en situacions d'adaptació a noves situacions.

Exemple:

Óscar és un noi de 29 anys que acudeix al centre ocupacional on treballa. Ara és totalment autònom però quan va arribar, Mónica, la seva educadora, va anar el seu referent durant el període d'adaptació i el va ajudar a conèixer l'entorn i les tasques durant els primers 3 mesos.

PERSONES AMB NECESSITATS DE SUPORT INTERMITENT

Persones que necessiten un **suport ocasional en uns certs moments, activitats o situacions que el requereixin**. Solen ser necessaris en períodes curts que coincideixen amb les transicions de la vida.

Exemple:

Sofia i Antonia viuen soles en un pis de suport a l'autonomia en la llar. De manera puntual i només quan elles ho necessiten reben l'ajuda de Juan, el monitor de l'entitat que gestiona aquest pis, per exemple, l'última vegada va anar quan se'ls va espatllar la rentadora i van tenir tota la cuina inundada d'aigua.

PERSONES AMB DIVERSITAT FUNCIONAL INTEL.LECTUAL

Dins d'aquest col·lectiu trobem persones amb situacions molt diverses.

Les síndromes més habituals són:

- Síndrome de Down
- Trastorn de l'Espectre Autista (TEA)
- Síndrome X fràgil
- Síndrome de Williams

PERSONES AMB
DIVERSITAT
FUNCIONAL FÍSICA

PERSONES AMB DIVERSITAT FUNCIONAL FÍSICA

El col·lectiu de persones amb **diversitat funcional física** és molt ampli i les seves característiques depenen del tipus d'afectació.

Dins de la diversitat funcional física podem distingir:

- **Diversitat funcional física motriu**
- **Diversitat funcional física sensorial**

PERSONES AMB DIVERSITAT FUNCIONAL FÍSICA MOTRIU

Segons quina sigui la **causa** de les dificultats en l'aparell locomotor, les persones amb diversitat funcional física motriu presenten **dificultats o impossibilitat de moure una o diferents parts del cos**.

PERSONES AMB DIVERSITAT FUNCIONAL MOTRIU

El **trastorn motriu** pot afectar de formes molt diferents: es poden tenir dificultats en tots els moviments, o en alguns, i es poden tenir afectades algunes o moltes parts del cos.

Com a tècnics, hem d'intentar que aquestes persones puguin desenvolupar de la forma més autònoma possible totes les activitats derivades de les seves necessitats per a aconseguir una **bona qualitat de vida** i una **participació amb igualtat d'oportunitats**.

PERSONES AMB DIVERSITAT FUNCIONAL MOTRIU

Els **productes de suport** seran de gran utilitat per a aquestes persones:

[Caminar gracias a un exoesqueleto](#)

PERSONES AMB DIVERSITAT FUNCIONAL FÍSICA SENSORIAL

S'inclouen aquelles persones que mostren **dificultats o la impossibilitat per a rebre o processar els estímuls sensorials**, és a dir, per a completar el procés perceptiu.

La diversitat funcional física sensorial pot ser:

- **Visual:** pèrdua total o parcial de la visió.
- **Auditiva:** pèrdua total o parcial de l'audició.
- **Sordceguesa:** combinen les dos anteriors.

PERSONES AMB DIVERSITAT SENSORIAL VISUAL

Hi ha 2 paràmetres bàsics per a determinar aquesta discapacitat:

- **La agudes visual**
- **El camp visual**

L'ONCE utilitza la classificació de la discapacitat visual de l'OMS, que estableix que per a poder afiliar-s'hi és necessari tenir una **agudes visual igual o inferior a 0,1 (10%) o un camp visual igual o inferior a 10 graus.**

PERSONES AMB DIVERSITAT SENSORIAL AUDITIVA

Les persones amb **diversitat sensorial auditiva (DFA)**, determinada com a **sordesa o hipoacúsia**, són persones que han perdut capacitat auditiva, en menor o major grau, per:

- **Factors genètics hereditaris**
- **Malalties d'origen víric**
- **Per administració de medicaments ototòxics**

PERSONES AMB DIVERSITAT SENSORIAL AUDITIVA

Com ocorre amb els altres perfils, **les persones amb diversitat sensorial auditiva són un col·lectiu divers**, ja que hi ha moltes variables que afecten la pèrdua d'audició.

La sordesa pot tenir les **característiques** següents:

- **Disminució total o parcial en la capacitat per a discriminar o comprendre sons.**
- **Unilateral o bilateral**
- **Transitòria o permanent**
- **Curable o irreversible**

CARACTERÍSTIQUES DE LES PERSONES AMB DSA

En funció d'aquestes característiques, existeixen **diferents tipus de hipoacúsies**.

El tipus d'hipoacúsia determinarà els **tractaments i tipus d'ajudes necessàries**: audiòfons, implants coclears, lectura labial, aprenentatge de llengua de signes, etc.

NECESSITATS DE LES
PERSONES AMB
DIVERSITAT
FUNCIONAL

NECESSITATS DE LES PERSONES AMB DIVERSITAT FUNCIONAL

Si bé les necessitats són individuals, el cert és que els diferents col·lectius de persones amb diversitat funcional (intel·lectual, física i sensorial) solen presentar, en menor o major grau, cinc grups de necessitats:

- **Necessitats de suport a les AVD**
- **Necessitats d'accessibilitat**
- **Necessitats de comunicació**
- **Necessitats socioafectives**
- **Necessitats educatives**
- **Necessitats d'inserció sociolaboral**

NECESSITATS DE SUPORT A LES AVD

L'objectiu prioritari, independentment del tipus de diversitat que presenti la persona usuària, **és desenvolupar la màxima competència en les habilitats bàsiques de cura personal**, i després, en altres AVD.

Per això, serà necessari:

- Dissenyar programes d'entrenament
- Fer activitats en un entorn el més normalitzat possible
- Mantenir el nivell d'exigència adequat, proporcionant les ajudes necessàries i evitant la sobreprotecció.

NECESSITATS DE SUPORT A LES AVD

En el cas de les **persones amb diversitat funcional intel·lectual**, el grau d'ajuda a prestar dependrà de les necessitats de suport que presenti (generalitzat, extens, limitat, intermitent).

Sempre haurem de mantenir la **supervisió i l'ajuda** en el grau just, **adaptant l'activitat o la tasca** a la capacitat de la persona.

Pot ser útil utilitzar **imatges, calendaris, recordatoris de tasques, etc.** per a facilitar la realització autònoma de les rutines.

NECESSITATS DE SUPORT A LES AVD

En el cas de les **persones amb diversitat funcional física motriu** seran de gran utilitat els **productes de suport** a la mobilitat, postura corporal, transferències i trasllats, productes per a la higiene personal, per a vestir-se, per a l'alimentació, etc.

En el cas de les **persones amb diversitat sensorial (visual i auditiva)** també poden arribar a ser autònomes si disposen de les **ajudes i productes de suport necessaris** (bastó, gos pigall, senyals sonors i visuals, Braille, LSE, audiòfons, lectura labiofacial..)

NECESSITATS D'ACCESIBILITAT

L'**accessibilitat** es defineix com la característica del medi que permet a totes les persones accedir a ell, utilitzar-lo i gaudir-lo, de manera normalitzada, segura i eficient.

L'**objectiu** de l'accessibilitat és que qualsevol persona, amb o sense problemes de mobilitat, percepció sensorial o cognitius, pugui **utilitzar un espai**, comprendre'l, integrar-se en ell i comunicar-se **sense limitacions** derivades de la seva discapacitat.

NECESSITATS D'ACCESIBILITAT

Existeixen **diferents àmbits** en els quals l'accessibilitat pot veure's limitada per l'existència de **barreres**: graons, voreres en mal estat, botons dels ascensors a massa altura i sense codi Braille, etc.

Aquestes **barreres restringeixen o impedeixen l'accés als espais o a la informació i poden generar desorientació i inseguretat**. En conseqüència, suposen una limitació a l'exercici de la llibertat d'oportunitats.

Els **dissenys accessibles (universals)** busquen superar aquestes barreres.

NECESSITATS DE COMUNICACIÓ

L'**afectació en l'àrea comunicativa** està determinada pel grau i el tipus de diversitat funcional que presenti la persona.

Els **suports** en aquesta àrea han de consistir a **proporcionar estratègies per a desenvolupar al màxim les capacitats socials i comunicatives** que cada persona pugui aconseguir, per la qual cosa hem de tenir en compte i **facilitar diferents sistemes de comunicació** com la llengua de signes, el codi Braille o altres sistemes alternatius a la parla (per exemple, mitjançant plafons de comunicació).

NECESSITATS SOCIOAFECTIVES

Les persones con diversitat funcional poden veure alterat el seu desenvolupament en algunes d'aquestes àrees:

- **Desenvolupament social:** poden tenir més dificultats per a relacionar-se amb altres persones.
- **Desenvolupament afectiu:** poden presentar majors dificultats per a regular les emocions o per a crear una sòlida autoestima.
- **Desenvolupament sexual:** Cal no ignorar aquesta necessitat i tractar-la des d'una perspectiva integral, educant-los i informant-los.

NECESSITATS SOCIOAFECTIVES

Per a cobrir les necessitats socioafectives de les persones amb diversitat funcional és important que com a professionals ajudem a:

- **Elaborar l'autoconcepte**
- **Enfortir la iniciativa, la seguretat i l'autoconfiança**
- **Treballar les habilitats socials**
- **Establir vincles positius amb les persones significatives del seu entorn**

NECESSIDADES EDUCATIVAS

Els nens i les nenes amb diversitat funcional, sempre que sigui possible, s'integraran en el sistema ordinari de l'educació (**educació inclusiva**) encara que d'acord amb les seves necessitats específiques, comptaran amb un **currículum adaptat i els suports necessaris** (PT, ATE, intèrpret en LSE, etc)

En aquelles situacions en les quals no puguin ser atesos amb les màximes garanties, s'optarà per **l'escolarització en centres d'educació especial**.

NECESSITATS D'INSERCIÓ SOCIOLABORAL

Per a la persona amb diversitat funcional **tenir una ocupació** és una forma important d'**exercir els seus drets en igualtat d'oportunitats**, contribuir a la societat, augmentar la seva autonomia i autofer-se com a persona.

La inserció laboral de les persones amb diversitat funcional podrà realitzar-se a través de l'**ocupació ordinària (amb suports)** o del **treball protegit** (en centres especials d'ocupació i en centres ocupacionals).